

ساری دردوره‌های افشاریه و زندیه

دکتر علی اکبر عنایتی

سرشناسه	: عنايتی، علی اکبر، ۱۳۵۱ -
عنوان و نام پديدآور	: ساری در دوره‌های افشاريه و زنديه/علی اکبر عنايتی.
مشخصات نشر	: تهران: نشر رسانش نوين، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهري	: ۴۸ ص.
فروست	: ساری پژوهی/ دبیر مجموعه سيد رحيم موسوي ساروی: ۲۲.
شابک	: دوره: ۱-00-7792-600-978 : 2-58-7792-600-978
وضعيت فهرست نویسی	: فيها
موضوع	: ساری -- سرگذشتنامه
موضوع	: ايران -- تاريخ -- افشاريان، ۱۱۲۸ - ۱۲۱۸ق.
موضوع	: ايران -- تاريخ -- زنديان، ۱۱۶۳ - ۱۲۰۹ق.
شناسه افزوده	: موسوی، سيدرحيم، ۱۳۵۲ -
شماره افزوده	: ساری پژوهی: ۲۲.
ه بندی	: ۱۳۹ ج. ۲۲ س ۱۵الف/ DSRT۰۹۵
رده بندی ديگر	: ۹۵۵/۳۳۴
شماره ثبت	: ۳۱۲۵۸۰۳

تهران. خیابان بهار شمالی، کوچه سکیبا. نبش پلاک ۷، واحد ۲
تلفن: ۷۷۵۳۰۵۳۶ - ۹۱۲۱۳۰۹۱۳۱. www.ranesh.com

ساری در دوره‌های افشاريه و زنديه

دکتر علی اکبر عنايتی

دبیر مجموعه ساری پژوهی: سيد رحيم موسوي ساروی

طراحی جلد: زهره ایزدی راد
ویراستار: سمیه رحمانی چراتی
صفحه‌آرایی و گرافیک: علیرضا علی نژاد
اجرا: فرشاد علی نژاد
لیتوگرافی: فیلم گرافیک
چاپ: متین
صحافی: ولیعصر
شمارگان: ۱۱۰۰ نسخه
چاپ اول، تهران، ۱۳۹۵
قیمت: ۳۰۰۰ تومان

فهرست

۷.....	پیش‌سخن.....
۱۱.....	مقدمه.....
۱۲.....	اوضاع ایران در دوره‌های افشاریه، زندیه.....
۱۹.....	تشکیل نیروهای دریایی در ریای مازندران.....
۲۴.....	آیا نادرشاه در جنگل‌های ساری تردد داشت.....
۲۷.....	شورش مردم مازندران و ساری در ۱۱۵۷ هـ.ق.....
۲۹.....	قیام مقیم خان ساروی در مازندران.....
۳۲.....	غارث ساری و تسلط شیخ علی خان زند بر شهر.....
۳۲.....	شورش رفیع خان و زمان خان در مازندران.....
۳۵.....	شورش حسین قلی خان جهانسوز قاجار و تصرف ساری.....
۳۸.....	شورش رضاقلیخان و اسارت آقامحمدخان ۱۱۹۵ هـ.ق.....
۴۰.....	شورش مرتضی قلی خان ۱۱۹۶ هـ.ق.....
۴۱.....	شورش ابوالقاسم هزارجریبی در ساری.....
۴۲.....	وقوع آتش‌سوزی و خشکسالی در ساری.....
۴۷.....	کتاب‌نامه.....

سرزمین که در ایران در طول تاریخ چند هزار ساله خود، روزگاران پرفراز و نشیبی را پشت سر نهاده است. یکی از دوره‌های پر حادثه و مؤثر در آینده ایران، دوره کوتاه مدت ولی حادثه‌بار افشاریه و زندیه است. دوره‌ای که شورش‌های متوالی و سرازیر بیگانگان به ایران، سبب ناآرامی و بی‌ثباتی سیاسی، اقتصادی و اجتماعی گشته است. این موضوع موجب کند شدن روزگار تمدن و فرهنگ ایرانی و دلیلی بر عقب ماندگی ایران، مقابله پیشرفت اروپاییان است.

این دوره که نویسندگان اروپایی همان عصر از آن با عنوان «عصر انقلاب های ایران» یاد می کنند، با تهاجم نیروهای افغان به رهبری محمود غلزایی آغاز شد. بدین ترتیب از ۱۱۳۵ هـ. ق با سقوط اصفهان، پایتخت صفویه، ایران وارد یکی از خونین ترین و پر کشمکش ترین دوره های تاریخی خود شد. با ظهور نادر در ۱۱۴۸ هـ. ق و سرکوب افغانه، اخراج بیگانگان و سپس پادشاهی بر ایران، به نظر می رسید که کشور روی آرامش را خواهد دید؛ اما در سال های پایانی عمر

نادرشاه به واسطه تغییر منش و رفتار او، شورش‌های دیگری ایران را فراگرفت که سرانجام به قتل وی در ۱۱۶۰ هـ. ق. انجامید.

پس از کشته شدن نادر شاه بار دیگر جنگ داخلی میان جانشینان او و سپس مدعیان جدید سلطنت آغاز شد. این کشمکش‌ها تا سال ۱۱۷۲ هـ. ق. که سال شکست و قتل محمدحسن خان قاجار است ادامه یافت. در زمان فرمانروایی کریم خان زند ایران آرامش نسبی یافت؛ اما این دوره آرام‌تر کوتاه بود؛ چراکه با مرگ وکیل زند در ۱۱۹۳ هـ. ق. دربار آتش جنگ‌های داخلی و شورش شعله‌ور شد. از یک سو انشعاب کریم خان زند و از سوی دیگر آقا محمدخان قاجار به این آتش دامن می‌زدند؛ بدین ترتیب ایران در خلال این سال‌ها دوره‌ای کوتاه و پرحادثه را تجربه کرده، تجربه‌ای تلخ که سال‌ها و ایرانی برای آن بهایی گزاف پرداخته است.

اوضاع ایران در دوره‌های افشاریه و زندیه

در پی سیاست‌های نادرست حکومت صفوی در زمان آخرین پادشاهان این سلسله، افغان‌های قندهار که از اتباع ایرانی به شمار می‌رفتند، به رهبری بیرویس، رئیس طایفه هوتکی علیه حکومت مرکزی قیام کردند. بیرویس با کشتن گرگین خان گرجی، حاکم قندهار، توانست بر آن شهر دست‌یابد. او تا زمان مرگش در ۱۱۲۸ یا ۱۱۲۹ هـ. ق. بر قندهار حکومت کرد. پس از مرگ وی برادرش عبدالعزیز به مدت یکسال بر این شهر حکومت داشت. محمود، پسر بیرویس عموی خود عبدالعزیز را به قتل رساند و به قدرت رسید. او از شاه سلطان حسین صفوی لقب حسینقلی؛ یعنی